

VESZPRÉMY LÁSZLÓ

MAGYARORSZÁGI MINORITÁK ÉSZAK-ITÁLIÁBAN 1526-IG

Antonio Sartori adatgyűjtésének magyar vonatkozásai

Az 1903-ban mélyen vallásos páduai családba született szerző két testvérével egyetemben lépett a minoriták szerzetébe. Ugyanebben a városban is tette le tollát mindörökké 1970-ben, miután egész életén át, a rendi feladatok betöltése mellett – a páduai Istituto Teologico morális teológia professzora, a velencei Frari Collegio Teologico igazgatója – különösen az 1930-as évek második fele óta rendje történetének fáradhatatlan kutatójaként vált ismertté. Kitünő művei, tanulmányai, az általa alapított *Il Santo* című folyóiratban cikkei már életében megjelentek, de terjedelmében mindezeket felülmúlja a „fanatico del documento”-ként jellemzett tudós kéziratos hagyatéka.

Antonio Sartori hagyatékát az utóbbi években rendezték sajtó alá. A nyomtatásban is több ezer oldalnyi adatgyűjtésnek egyetlen kritériuma volt: valamiféle kapcsolódás a páduai minorita provincia történetéhez. A páratlanul fontos adatgyűjtés nemcsak az egyháztörténetészek számára rendkívül fontos, hanem a történetészek és művészettörténetészek is haszonnal forgathatják, az egyes templomok építésére, díszítésére vonatkozó feljegyzések, inventáriumok közlésének köszönhetően. Az előzetes tájékozódás alapján művelődéstörténeti szempontból értékelhetőbb magyar vonatkozású adatokra számítottunk, de talán így sem haszontalan a névsor közzététele.

A nevek írásában a kiadásban szereplő formát követtük, az azonos keresztnéveket csak akkor vontuk össze, azaz tekintettük egy személynek, ha az teljesen egyértelmű volt. Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy a „d'Ungheria” és a „de Ungaria” alak az egyértelműen magyarországi jelentésű, míg az „Ongaro”-val szemben már fenntartásaink lehetnek, bár éppen a névsorban találunk arra példát, hogy felváltva fordulnak elő a különböző alakok. Végezetül a hagyaték kiadójának a mentegetőzését adjuk közre, aki sajnálattal közölte, hogy az anyag hatalmas terjedelme miatt a szövegek levéltári ellenőrzésére nem volt módja. Így tekintünk mi is e névsort inkább a magyar minoriták középkori észak-itáliai jelenléte egyszerű névmutatójának, semmint kritikai jegyzékének. Az adatok kigyűjtését csak mi zártuk le 1526-nál, Sartori művében a rendelkezésre álló összes dokumentum megtalálható. Valószínűleg nem tévedünk, ha a legjelentősebb művelődéstörténeti adatnak Giacomo d'Arquà budai végrendeletére való utalását tekintjük. Ez a 14. század végi budai olasz kolóniára vonatkozó egyik legérdekesebb dokumentum, s jól kiegészíti a páduai–magyar kapcsolatok egyre bővülő képét. Ezért közöljük a függelékben az okirat szövegét a páduai Állami Levéltárban fellelhető szöveg alapján.

Rövidítések:

Arch Sart/1.

Archivio Sartori. Documenti di storia e arte francescana. t.1. Basilica e convento del Santo. a cura di P. Giovanni Luisetto OFM. Padova, 1983.

Arch Sart/2.

Archivio Sartori. Documenti di storia e arte francescana. t. 2. La provincia del Santo dei Fratri Minori Conventuali. A cura di P. Giovanni Luisetto. OFM Conv. Padova, 1986.

Arch Sart/3.

Archivio Sartori. t. 3. Evoluzione del Francescanesimo nelle tre Venezie. Monasteri, contrade, località, abitanti di Padova medioevale. A cura di P. Giovanni Luisetto. OFM Conv. Padova, 1988.

Doc Sart

Sartori, Antonio: Documenti per la storia dell'arte a Padova. A cura di Clemente Fillarini. Vicenza, 1976. (Fonti e studi per la storia del Santo a Padova)

Storia/Cortese

Cortese, Dino. I teologi del Santo nel secolo XV. in Storia e cultura al Santo. A cura di Antonio Poppi. Vicenza, 1976. 152–167. (Fonti e studi per la storia del Santo a Padova)

Veress:

Veress Endre: Olasz egyetemeken járt magyarországi tanulók anyakönyve és iratai 1221–1864. Bp. 1941.

Fra Andrea d'Ungheria (Vicenza)

1415. jun. 16.

Arch Sart/2. 2402.

1415. júl. 11. uo. 2402.

1416. ápr. 22. uo. 2402.

Andrea de Posega... nunc habitator terre Chersi

1433. dec. 12.

Arch Sart/2. 426.

P. Andrea Ungaro (Feltre)

1465. febr. 11.

Arch Sart/2. 747.

P. Antonio Ongaro (Verona)

1357. dec. 14.

Arch Sart/2. 2114.

Fr. Antonius de Ungaria (Padua)

1383. szept. 7.

Arch. Sart/1. 582., 990

Bellatius de Ungariis thesaurarius, canonicus ecclesiae Paduanae 1517.

Arch Sart/2. 259.

1518. szept. 3.

Doc Sart 579.

Fr. Blasius de Ungaria (Padua)

1428. jan. 15.

Arch Sart/1. 997.

Fr. Christophorus de Ungaria (Padua)

1417. márc. 1.

Arch Sart/1. 993.

P. Damiano Ungaro, vicario (Cividale)

1435. ápr. 29.

Arch Sart/2. 523., 511.

Frater Damianus de Ungaria (Cividale)

1436.

Arch Sart/2. 512.

1440. 512.

1450. okt. 2. uo. 500.

1460. uo. 513.

P. Dionisio Ungaro d'Ungheria (Piove di Sacco)

1409. dec. 4.

Arch Sart/2. 1225.

Frater Egidius de Sighedino custos

custodum provinciae Ungariae

(Vicenza)

1443. jún. 11.

Arch Sart/2. 2320.; Arch Sart/3. 272. 402. (Padua)

P. Fabiano d'Ungheria (Padua)

1417. júl 26.

Arch Sart/1. 993.

1417. okt. 13., uo. 993.

P. Fabiano d'Ungheria (Padua)

1445. jún 6.

Arch Sart/1. 999.

Fra Francesco d'Ungheria (Vicenza)

1421. okt. 11.

Arch Sart/2. 2403.

Fr. Gallus de Ungaria (Padua)

1405. febr. 4.

Arch Sart/1. 991., 974.

1405. febr. 6., 10. uo. 975.

1406. jan. 26., uo. 991., 618.

1409. aug. 31., uo. 991., 1147.

1407. dec. 28. Arch Sart/2. (Vicenza) 2401.

P. Giorgio D'Ungheria (Verona)

1357. dec. 14.

Arch Sart/2. 2114.

Fra Giorgio d'Ungheria (Vicenza)

1416. jan. 4.

Arch Sart/2. 2402.

1416. ápr. 22., uo. 2402.

P. Giacomo Ungaro di Padova (Polcenigo-ban guardian)

1399

Arch Sart/3. 650.

Fr. Iacobus de Ungaria (Padua)

1405. jun. 11.

Arch Sart/1. 991.

1406. jan. 26. uo. 991., 618.

Giacomo Ungaro (Padua)

1414. jan. 23.

Arch Sart/1. 992.

Giacomo Ungaro converso (Padua)

1416. ápr. 3.

Arch Sart/1. 993.

P. Giacomo d'Ungheria (Padua)

1417. jan. 12.

Arch Sart/1. 56.

1417. máj. 6. uo. 993.

Giacomo Converso (Padua)

1417. okt. 13.

Arch Sart/1. 993.

P. Giacomo Ungaro (Padua)

1418. júl. 26.
Arch Sart/1. 994.
1419. máj. 2., uo. 994.
1420. márc. 23., uo. 994. és Arch Sart/3. 391.

Fr. Giacomo d'Ungheria (Padua) conversus
1422. szept. 25.
Arch Sart/1. 995.

P. Giacomo Ungaro di Padova (Padua) guardian
1428. máj. 1.
Arch Sart/1. 1119.
1429. márc. 24., uo. 1119.

Fr. Iacobus de Ungaria (Padua)
1432. aug. 9.
Arch. Sart/1. 997.
1433. szept. 22., uo. 997.

Not. Giovanni de Belgrado q. Melchiore (Udine)
1456. szept. 14.
Arch Sart/2. 1721.

Fr. Jacobus Ungarus (Gemona)
1462. máj. 22., guardian
Arch Sart/2. 810.
1462
Arch Sart/3. 620.

Iacobus Ungarus, sacrista (Cividale)
1480. aug. 11.
1488. nov. 14.
Arch Sart/2. 513.

Frater Johannes de Ungaria (Padua)
1360. febr. 12.
Arch. Sart/1. 47.

P. Giovanni d'Ungheria (Padua)
1391. márc. 17.
Arch Sart/1. 53.

Fr. Giovanni d'Ungheria (Velenca)
1393. nov. 7.
Arch Sart/2. 1925.

Giov. d'Ungheria (Padua)
1400. szept. 19.

Arch Sart/1. 990.
P. Giov. d'Ungheria (Piove di Sacco)
1404. aug. 11.
Arch Sart/2. 1238.

P. Giov. d'Ungheria (Padua)
1413. febr. 17.
Arch Sart/1. 992.

Fr. Johannes de Ungaria (Padua)
1417. márc. 1.
Arch Sart/1. 993.

P. Giovanni Ungaro (Padua)
1417. jan. 12.
Arch Sart/1. 56.

P. Giovanni d'Ungheria (Padua)
1417. máj. 6.
Arch Sart/1. 993.

F. Joanne de Ungaria (Gemona)
1436
Arch Sart/2. 794.

P. Giov. d'Ungheria (Padua)
1495. aug. 12.
Arch Sart/1. 1011.
Fra Giovanni Ungaro (Padua)
„assegnazione di punti al domenicano...”
1505. márc. 11.
Arch Sart/1. 1278.
„laurea del detto Fra Giovanni Zekndi della
Provincia d'Ungheria”
1505. márc. 29., uo. 1279.

Veress 175.: Fr. Johannes de Ungeria
1505. márc. 25.
Fr. Johannes Székely
1505. jún 17.

Fra Lorenzo Ungaro (Padua)
1293. dec. 12.
Arch Sart/1. 18.

Frater Lucas de Ungaria (Padua)
1364. okt. 29./1371. ápr. 23.

Arch Sart/1. 48.

Dnus fr. Lucas Ungarus Batelarius (Baccelliere?)

(Velence, Convento S. Maria Gloriosa dei Frari)

1489. máj. 20.

Arch Sart2. 1899.

Fr. Martinus de Xagabria (Padua)

1475. okt. 27.

Arch Sart/1. 1004.

Fr. Martinus Ungarus (Padua)

1476. ápr. 8.

Arch Sart/1. 1005.

P.M. Martino di Zagabria della provincia d'Ungheria (Padua)

„laurea del - - „

1484. márc. 15.

Arch Sart / 1. 1276.; Storia / Cortese 152–1567. (Re.Mag. Martinus de Ungaria)

Veress 167.

Fra Michele ministro Ungariae (Padua)

1384. jún 4.

Arch Sart/3. 271.

P. Michele d'Ungheria (Piove di Sacco)

1409. dec. 4.

Arch Sart/2. 1225.

P. Michele d'Ungheria (Vicenza)

1451. aug. 5.

Arch Sart/2. 2405.

1452. júl. 18., uo. 2405.

1453. okt. 22., uo. 2405.

Michele d'Ungheria

La moglie dell'orefice Paganino, Anna, figlia del q. - -.

1464. máj. 9.

Doc Sart 360.

Michele Ungaro, anno 1474. okt. 25.

1477. márc. 11.

uo. 361. p.

Fra Michele d'Ungheria

(Ordinazione, sacerdozio)

1514. dec. 23.

Arch. Sart/3. 744.

P. Paolo d'Ungheria (Padua)

1434. szept. 2.

Arch Sart/1. 997.

Fr. Paulus de Agria minister prov. Ungariae (Padua)

1443. jún. 10.

Arch Sart/3. 402.

P. Paolo d'Ungheria (Verona)

1453. ápr.

Arch Sart/2. 2198.

P. Pietro d'Ungheria (Padua)

1417. okt. 13.

Arch Sart/1. 993.

1418. jan. 26., uo. 994.

F. Pietro de Ungaria (Gemona)

1436.

Arch Sart/2. 794.

Stefano d'Ungheria (Padua)

1414. jún. 23.

Arch Sart/1. 992.

P. Stefano d'Ungheria, uaznap, uo. 992.

Stefano d'Ungheria (Padua)

1416. ápr. 3.

Arch Sart/1. 993.

Fra Stefano del q. Salburgo d'Ungheria

(Ordinazione subdiaconato)

1430. ápr. 1.

Arch Sart/3. 739.

Fra Stefano d'Ungheria (Vicenza)

1431. szept. 18.

Arch Sart/2. 2403.

P. Stefano Ungaro (Padua)

1495. aug. 12.

Arch Sart/1. 1011.

Fra Tomaso d'Ungheria

(ordinazione, diaconato)

1439. szept. 19.

Arch Sart/3. 739.

P. Tomaso Ungaro (Padua)

1453. aug. 7.

Arch Sart/1. 1000.

Fra Tomaxo Ungaro (Padua)

„- - che sona l'organo per so salario”

1455. jún. 8.

Arch Sart/1. 1334.

További magyar vonatkozású megjegyzések:

Trevisonál említve, 1356. Arch Sart2. 1637.

„Il doge non lo voleva a Treviso (sc. P. Bonifacino di Conegliano, guardiano di Treviso), perchè 'alias habitus fuit suspectus erga statum nostrum'. Nel 1356 a Terviso ci fu una congiura per dar la città in mano del re d'Ungheria.”

1370. okt. 10.: „Item unum breviarium quod fuit beatae Helisabet” (Udine)

Arch Sart/2. 1725. vö. uo. 1726.

1385. szept. 9. testamento del professore di medicina Giacomo de Arquà

Arch Sart/1. 52.

„In Budua in civitate regni Ungarie in domo Vuliungi (più oltre Volungi) civis dicte civitatis Budue... eminentissimus et famosus magister Iacobus de Arquada phisicus de Padua... testamentum ordinavit”

Serravalle-nál említve 1411. dec. 23. Arch Sart2. 1548.

„Gli Ungari al comando di Pipo Spano, occupano e saccheggiano anzi distruggono Serravalle e la tengono in loro possesso per sette anni.”

Conegliano-nál említve, 1414. szept. 25. Arch Sart2. 557.

„Salatino da Fregona di Serravalle s'è e mostrato fedele a Venezia e per questo stato tratto prigioniero degli Ungari è rimasse in prigionia molti mesi finché si riscattò. Micheli Steno ora lo remunera.”

A magyarországra induló Kapisztrán Jánosról, a Chronica di Vicenza-ból idézve.

1451. Arch Sart2. 2367.

1502. júl. 27. Arch Sart/1. 929.

„Regina d'Ongaria venuta di Francia, nipote del Re con corteggio tra baroni e damigelle di circa 500, fu accolta con grande honore sotto baldachino di damaschino bianco portato da sei cavalieri in Padova, ove stette quattro giorni del 1502 e li 28 ascoltò messa al Santo, e dopo pranzo fu festeggiata.”